

Wyrok z dnia 17 listopada 2000 r.

II UKN 50/00

Prokuratorowi, którego stosunek pracy wygasł na podstawie do art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 22 marca 1990 r. o zmianie ustawy o Prokuraturze Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia oraz ustawy o Sądzie Najwyższym (Dz.U. Nr 20, poz. 121) nie przysługuje prawo do uposażenia w stanie spoczynku przewidziane w art. 71¹ § 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (jednolity tekst: Dz.U. z 1994 r. Nr 7, poz. 25 ze zm.) w związku z art. 62a ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (jednolity tekst: Dz.U. z 1994 r. Nr 19, poz. 70 ze zm.) w sytuacji, gdy prawo do renty inwalidzkiej nabył wprawdzie w terminie wskazanym w art. 32 pkt 3 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.), lecz po wygaśnięciu stosunku pracy.

Przewodniczący SSN Teresa Romer, Sędziowie SN: Stefania Szymańska, Maria Tyszel (sprawozdawca)

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 17 listopada 2000 r. sprawy z powództwa Teodora Jana S. przeciwko Skarbowi Państwa - Prokuraturze Wojewódzkiej w W. o wynagrodzenie (uposażenie emerytalne), na skutek kasacji powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 listopada 1999 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e

Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie wyrokiem z dnia 4 listopada 1999 r. [...] oddalił apelację Teodora Jana S. od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie z dnia 4 stycznia 1999 r. [...] - oddalającego jego powództwo w sprawie przeciwko Skarbowi Państwa – Prokuraturze Wojewódzkiej w W. o „stwierdzenie, że od dnia 1 stycznia 1998 r. jest

uprawniony do pobierania uposażenia prokuratora w stanie spoczynku” i zasądzenia kwoty 13.461,30 zł tytułem różnicy pomiędzy wysokością tego uposażenia a emeryturą pobieraną z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Przy bezspornym stanie faktycznym, że wnioskodawca wykazał pracę na stanowiskach prokuratorskich w okresie od 15 września 1955 r. do 30 września 1990 r., a więc w wymiarze ponad 35 lat, Sąd Apelacyjny uznał za trafne stanowisko Sądu pierwszej instancji, że wnioskodawca nie spełnia warunków z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych ustaw (Dz.U. Nr 124, poz. 782) i nie ma prawa do uposażenia prokuratora w stanie spoczynku.

W kasacji, wnioskodawca zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

„I. naruszenie konstytucyjnej zasady państwa prawnego wyrażonej w art. 2 Konstytucji RP poprzez obrazę art. 6 ust. 1 w zw. z art. 59 § 4 i 62a Ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r., Dz.U. Nr 124, poz. 782 polegającą na bezpodstawnym przyjęciu, że art. 6 ust. 1 cyt. Ustawy nie dotyczy tych prokuratorów, z którymi stosunek służbowy rozwiązany został z innej przyczyny, niż w celu ich przejścia na rentę lub emeryturę, przy czym ta bezpodstawność polegała na dowolnym uznaniu, że przytoczony w tymże przepisie art. 71 § 2 tejże Ustawy nie tylko określa wysokość uposażenia, ale również przenosi na art. 6 ust. 1 ustawy z 28.08.1997 r. wymogi określone w art. 28 ustawy z dnia 16.09.1982 r. – Dz.U. Nr 31, poz. 214 podczas, gdy przenoszenie tych wymogów jest niedopuszczalne, gdyż dyspozycje tych przepisów dotyczą odmiennych świadczeń, zawierają nie korespondujące ze sobą sformułowania oraz brak jest w przedmiotowym art. 6 ust. 1 wzmianki wprowadzającej to dodatkowe uwarunkowanie, a z zestawienia przepisów przedmiotowego art. 6 ust. 1 z art. 59 § 4 i 62a wynika, że jedynym warunkiem do uzyskania uposażenia z przedmiotowego art. 6 ust. 1 jest kwalifikowany staż pracy, czyli staż dłuższy od wymaganego przepisami dotyczącymi emerytur i rent, odbyty wyłącznie na stanowiskach prokuratorskich lub sędziowskich; II. obrazę przepisów art. 32 Ustawy z dnia 14.12.1982 r., Dz.U. Nr 40, poz. 267 i art. 6 ust. 2 Ustawy z dnia 17.10.1991 r., Dz.U. Nr 104, poz. 450, poprzez uznanie, że uzyskanie renty przed upływem dwóch miesięcy od zaprzestania pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie stanowi spełnienia warunku związku funkcjonalnego między rozwiązaniem stosunku służbowego, a uzyskaniem tego świadczenia i pominięcie treści załączonej kopii wyroku Sądu Najwyższego z dnia 6.02.1998 r. o sygn. II UKN 449/97, w którym Sąd Najwyższy wyraził odmienny pogląd, podobnie jak w wyroku I PRN 111/93; III. obrazę art. 382 § 2 KPC i 387 § 1 KPC, która mogła

mieć wpływ na treść orzeczenia, polegającą na nieustosunkowaniu się do części wywodów apelacji, co uniemożliwia ocenę okoliczności, czy i które wywody uzasadnienia wyroku pierwszej instancji uznane zostały za bezpodstawne”.

Przytaczając cytowane podstawy kasacyjne, skarżący wniósł o uchylenie za skarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 4 stycznia 1999 r. [...] i o uwzględnienie wniosku sprecyzowanego w piśmie z dnia 30 października 1998 r., który „rozszerza roszczenie zawężone na rozprawie”.

Rozpoznając sprawę, zgodnie z art. 393¹¹ KPC w granicach kasacji, Sąd Najwyższy wziął pod uwagę, co następuje:

Bezsporne w sprawie jest, że wnioskodawca pracował na stanowiskach prokuratorskich od dnia 15 września 1955 r. Przepis art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 22 marca 1990 r. o zmianie ustawy o Prokuraturze Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia oraz ustawy o Sądzie Najwyższym (Dz.U. Nr 20, poz. 121) upoważnił Prokuratora Generalnego do powołania, w terminie do 30 czerwca 1990 r. prokuratorów i wiceprokuratorów prokuratur wojewódzkich i rejonowych, którzy zajmowali te stanowiska w dniu wejścia w życie tejże ustawy – na stanowiska prokuratorów prokuratur wojewódzkich i rejonowych, właściwych ze względu na ich miejsce zamieszkania - jeżeli spełniali wymagania określone w art. 16 ust. 1 ustawy o prokuraturze. Stosownie natomiast do art. 6 ust. 2 wyżej powołanej ustawy z 22 marca 1990 r. stosunek pracy tych prokuratorów, których Prokurator Generalny nie powołał na stanowisko, wygasł z dniem 30 września 1990 r. Jest poza sporem, że wnioskodawca we wskazanym trybie nie został powołany na stanowisko prokuratora i jego stosunek pracy wygasł z dniem 30 września 1990 r. W okresie od 29 marca 1991 r. do 30 listopada 1992 r. był zarejestrowany w Rejonowym Urzędzie Pracy jako bezrobotny, od 17 listopada 1992 r. pobierał rentę inwalidzką, a od dnia 26 marca 1997 r., tj. od ukończenia 65 lat życia uzyskał prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.).

Z dniem 1 stycznia 1998 r. wszedł w życie przepis art. 71¹ § 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (jednolity tekst: Dz.U. z 1994 r. Nr 7, poz. 25 ze zm.), zwanej dalej p.u.s.p., wprowadzony ustawą z dnia 28

sierpnia 1997 r., o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 124, poz. 782 ze zm.), zwanej dalej ustawą z 28 sierpnia 1997 r., zgodnie z którym sędziemu przeniesionemu w stan spoczynku z powodu wieku, choroby lub utraty sił, przysługuje uposażenie w wysokości 75% wynagrodzenia zasadniczego wraz z dodatkiem za wysługę lat, pobieranego na ostatnio zajmowanym stanowisku. Przepisem art. 3 pkt 4 tej samej ustawy (z 28 sierpnia 1997 r.) dodano w ustawie z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (jednolity tekst: Dz.U. z 1994 r. Nr 19, poz. 70 ze zm.), przepis art. 62a, w myśl którego do prokuratorów odpowiednio stosuje się między innymi art. 71¹ § 2 – 6 p.u.s.p. Zgodnie natomiast z art. 6 ust. 1 ustawy z 28 sierpnia 1997 r., przepis art. 71¹ § 2 ma zastosowanie do sędziów i odpowiednio do prokuratorów, którzy uzyskali prawo do emerytury lub renty przed dniem wejścia w życie tejże ustawy, jeżeli prawo to nabyli zajmując stanowisko sędziego lub prokuratora.

Całkowicie niezrozumiały jest kasacyjny zarzut naruszenia zaskarżonym wyrokiem art. 6 ust. 1 ustawy z 28 sierpnia 1997 r., polegający na „dowolnym uznaniu, że przytoczony w tymże przepisie art. 71 § 2 tejże ustawy (...) przenosi na art. 6 ust. 1 (...) wymogi określone w art. 28 ustawy z dnia 16 września 1982 r. Dz.U. 31, poz. 214”. Pod wskazaną pozycją ogłoszona jest ustawa o pracownikach urzędów państwowych, a jej art. 28 określa zasady, na jakich (i w jakiej wysokości), urzędnikom przechodzącym na emeryturę lub rentę, przysługuje prawo do jednorazowej odprawy. Przepis ten nie stanowił ani też nie mógł stanowić podstawy prawnej zaskarżonego wyroku. Dlatego też bezprzedmiotowe jest powołanie się kasacji na, odnoszący się również do odprawy rentowej, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 1993 r., I PRN 111/93. Podkreślić należy, że brak „funkcjonalnego związku pomiędzy datą rozwiązania stosunku służbowego” wnioskodawcy, a uzyskaniem przez niego zarówno emerytury, jak i renty został szczegółowo uzasadniony w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2000 r., I PKN 535/99, którym oddalono kasację wnioskodawcy w sprawie o odprawę emerytalną.

Błędne jest przekonanie skarżącego, że istnieje „funkcjonalny związek pomiędzy datą rozwiązania jego stosunku służbowego (...) a uzyskaniem renty inwalidzkiej przed upływem dwóch miesięcy od zaprzestania pobierania zasiłku dla bezrobotnych”. Pogląd Sądu Najwyższego, wyrażony w wyroku z dnia 6 lutego 1998 r., II UKN 499/97 (a nie, w błędnie powołanym w kasacji – II UKN 449/97), w żadnym zakresie nie odnosi się do stanu faktycznego stanowiącego podstawę zaskarżonego

rozstrzygnięcia. Skład orzekający w pełni podziela wyrażone w tym wyroku stanowisko, że wynikający z art. 32 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.), zwanej dalej ustawą o z.e.p., warunek powstania inwalidztwa w czasie zatrudnienia lub przed upływem 18 miesięcy od jego ustania jest spełniony, jeśli inwalidztwo powstało w czasie pobierania zasiłku dla bezrobotnych lub w ciągu 18 miesięcy po ustaniu prawa do tego zasiłku. Okres tych 18 miesięcy jest, z wyraźnej woli ustawodawcy, tylko okresem objętym ochroną ubezpieczeniową (zaopatrzeniową), co nie oznacza – wbrew pogładowi wyrażonemu w kasacji – że okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych jest swoistym przedłużeniem stosunku pracy, poprzedzającym zarejestrowanie się w Urzędzie Pracy.

Stosunek pracy skarżącego na stanowisku prokuratora, zgodnie z powołanym wyżej art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 22 marca 1990 r., wygaś z dniem 30 września 1990 r. i ani wypłacenie wynagrodzenia przewidzianego w art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy o pracownikach urzędów państwowych, ani pobieranie zasiłku dla bezrobotnych przed uzyskaniem prawa do renty inwalidzkiej nie stanowiło restytucji stosunku pracy na stanowisku prokuratora. Nie znajduje też uzasadnienia pogląd skarżącego, że jedynym warunkiem uzyskania uposażenia w stanie spoczynku jest wykazanie odpowiedniego okresu pracy na stanowiskach prokuratorskich lub sędziowskich. Przede wszystkim ustawodawca, przyznając w art. 6 ust. 1 u.s.p. z dnia 28 sierpnia 1997 r. prawo do uposażenia w stanie spoczynku sędziom i prokuratorom, którzy uzyskali prawo do emerytury lub renty przed dniem wejścia jej w życie, nie uzależnił tego prawa od wykazania odpowiedniego okresu pracy na tych stanowiskach. Warunek, od którego spełnienia zależy prawo do uposażenia tych osób wyraża zdanie: jeżeli prawo do emerytury lub renty nabyli „zajmując stanowisko sędziego lub prokuratora”. Konstrukcja gramatyczna tego zdania, w szczególności użycie formy imiesłowu czynnego czasownika „zajmować”, oznacza trwanie tej czynności w czasie dokonywania się drugiej czynności – nabycia prawa do emerytury lub renty. Innymi słowy, prawo do uposażenia w stanie spoczynku uzyskali ci prokuratorzy (sędziowie), którzy zajmowali te stanowiska w czasie nabycia prawa do emerytury lub renty. Tak więc wykładnia gramatyczna nie daje podstaw do zaakceptowania poglądu skarżącego, że prawo do uposażenia prokuratora w stanie spoczynku przysługuje również tym prokuratorom, których stosunek pracy wygaś zanim nabyli prawo do emerytury lub renty. Ponadto, skoro ustawodawca w sposób jednoznaczny powiązał uzyskanie

prawa do uposażenia w stanie spoczynku z nabyciem prawa do emerytury (renty) podczas zajmowania stanowiska sędziego lub prokuratora, to należy też przyjąć, że jego intencją nie było zapewnienie tego świadczenia wszystkim osobom, które pozostawały na tych stanowiskach stosowną liczbę lat. Gdyby też wolą ustawodawcy było zniweczenie skutków prawnych powołanej wyżej ustawy z dnia 22 marca 1990 r. o zmianie ustawy o prokuraturze PRL, to omawiany przepis art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. miałby inne brzmienie.

Podniesione w kasacji zarzuty naruszenia przepisów art. 32 ustawy o z.e.p. oraz art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 17 października 1999 r. o rewaloryzacji emerytur i rent... (Dz.U. Nr 104, poz. 450 ze zm.) są bezprzedmiotowe, bowiem żaden z nich nie był i nie mógł być podstawą prawną zaskarżonego wyroku. Przedmiotem sporu, a więc i zaskarżenia kasacyjnego nie było prawo skarżącego do świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego pracowników, a przepisy z tego systemu nie mają zastosowania do świadczenia, jakim jest uposażenie w stanie spoczynku przewidziane w u.s.p.

Nieusprawiedliwione też są zarzuty naruszenia przez Sąd Apelacyjny art. 382 § 1 i 387 § 1 KPC. Ograniczenie ich uzasadnienia do zdania: „Do uchybień procesowych należy zaliczyć nie tylko pominięcie wyrażonego w wyroku II UKN 449/97 stanowiska Sądu Najwyższego, ale również okoliczność nie ustosunkowania się do części wywodów apelacji”, uniemożliwia kontrolę kasacyjną. Stosownie do art. 382 KPC (przepis ten nie ma § 2 więc nie ma też § 1) sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym, natomiast zgodnie z art. 387 § 1 KPC sąd drugiej instancji uzasadnia z urzędu wyrok oraz postanowienie kończące postępowanie w sprawie. Przytoczone wyżej uzasadnienie tych zarzutów jest zupełnie nieadekwatne do treści tych przepisów. Sąd Najwyższy w swym publikowanym, jednolitym orzecznictwie wielokrotnie już wyjaśniał, że nie jest jego rolą poszukiwanie w pismach procesowych argumentów usprawiedliwiających kasację, to do wnoszącego ten szczególny środek zaskarżenia należy wykazanie stosownym wywodem prawnym zasadności podniesionych zarzutów. W świetle art. 393¹¹ KPC, Sąd Najwyższy nie jest uprawniony do korygowania lub dokonywania konkretyzacji podstaw kasacyjnych i ich zarzutów.

Również zarzut naruszenia zaskarżonym wyrokiem art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej jest bezprzedmiotowy. Wyrażona tym przepisem zasada państwa prawnego nie została naruszona, skoro odmowa przyznania wnioskodawcy żądane-

go świadczenia wynika z prawidłowego zastosowania przez Sąd orzekający w sprawie przepisów odpowiedniej ustawy.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy, uznając że kasacja nie ma usprawiedliwionych podstaw, na podstawie art. 393¹² KPC orzekł jak w sentencji wyroku.

=====